

METRIJSKE KARAKTERISTIKE SKALE STAVA PREMA BORILAČKIM SPORTOVIMA KOD DJEČAKA VIŠIH RAZREDA OSNOVNE ŠKOLE

Uvod

Skala stava prema borilačkim sportovima SBS1 razvijena je na uzorku studenata Fakulteta za fizičku kulturu (Bosnar, Sertić i Prot, 1996). U konačnoj verziji od 20 čestica, kratkoj i vrlo efikasnoj za primjenu, pokazala je visoku pouzdanost s koeficijentom od 0.93. Primijenjena je na drugim uzorcima odraslih osoba (Prot, Bosnar i Sertić, 1998), gdje je također pokazala zadovoljavajuće metrijske karakteristike. Zaključeno je da je konstruiran primjeren mjerni instrument kojime je moguće pouzdano utvrditi stav podskupina unutar odrasle populacije, a na temelju kojega se mogu planirati daljnje akcije u domeni borilačkih sportova, na primjer, u slučaju negativnog stava dijela populacije, pokrenuti ciljanu propagandnu akciju.

No, stavove odraslih osoba teško je mijenjati. Zasigurno je znatno efikasnije razvijati poželjne stavove u dječjoj dobi i adolescenciji. Upravo bi toj populaciji trebalo posvetiti posebnu pažnju kada su u pitanju stavovi prema određenim sportovima ili prema vježbanju općenito. Postavljen je problem prikladnosti skale SBS1 za primjenu u mlađoj dobi. Cilj je ovoga rada utvrditi metrijske karakteristike skale stava prema borilačkim sportovima na uzorku dječaka, učenika osnovne škole.

Metode

Skala SBS1 primijenjena je na uzorku od 194 dječaka, učenika od petih do osmih razreda jedne zagrebačke osnovne škole. Ispitivanje je bilo anonimno i izvedeno je u okviru nastave. Uz odgovore na 20 čestica skale, od ispitanika se tražilo da upišu još samo spol i dob. Zbog mogućih dobnih razlika, učenici su preliminarno podijeljeni u dvije dobne skupine. Analizom varijance nije utvrđeno da se skupina mlađih učenika (peti i šesti razred) statistički značajno razlikuje od skupine starijih (sedmi i osmi razred), pa se daljnjoj analizi podvrgao ukupni uzorak dječaka iz sva četiri razreda.

Analiza podataka izvršena je programima statističkog paketa SPSS (*Factor analysis* i *Reliability analysis*).

Rezultati

U tablici 1 nalaze se rezultati analize metrijskih karakteristika skale SBS1 na uzorku od 194 učenika od petoga do osmog razreda jedne zagrebačke osnovne škole.

Aritmetičke sredine odgovora na česticama dominantno se nalaze oko neutralne točke ili na vrijednostima koje označavaju pozitivni stav. Prosjek vidljivo u zoni negativnog stava ima tek čestica SBS-2 ("Uopće ne razumijem ljude koje veseli da se međusobno tuču"), koja se manifestno i ne odnosi na borilačke sportove. Druga čestica s prosjekom

manjim od 3, no vrlo blizu točke neutralnog stava, jest čestica SBS-12 ("Sanjam o tome da postanem 'netko' u boričkom sportu").

Tablica 1: Aritmetičke sredine čestica (**AS**), standardne devijacije čestica (**SD**), korelacije čestica s prvim predmetom mjerenja (**F**), korelacije čestica s ukupnim rezultatom na skali (**R**), multipa korelacija čestice s preostalim (**RO**), prva svojstvena vrijednost matrice korelacija među česticama (**LAMBDA**) i koeficijent pouzdanosti sumiranog rezultata (**RTT**)

ČESTICA	AS	SD	F	R	RO
SBS - 1	3.22	1.54	.481	.404	.311
SBS - 2	2.38	1.52	.338	.281	.208
SBS - 3	3.92	1.48	.358	.275	.224
SBS - 4	3.90	1.45	.328	.283	.283
SBS - 5	3.46	1.57	.338	.292	.239
SBS - 6	3.75	1.54	.601	.511	.409
SBS - 7	3.85	1.52	.545	.441	.391
SBS - 8	4.25	1.30	.578	.508	.431
SBS - 9	3.82	1.48	.702	.600	.520
SBS - 10	3.89	1.44	.667	.568	.473
SBS - 11	3.53	1.52	.672	.582	.467
SBS - 12	2.82	1.67	.506	.432	.423
SBS - 13	4.18	1.38	.552	.473	.480
SBS - 14	3.52	1.41	.492	.432	.442
SBS - 15	3.01	1.50	.317	.270	.289
SBS - 16	3.08	1.60	.542	.460	.335
SBS - 17	3.90	1.46	.651	.552	.457
SBS - 18	3.56	1.42	.445	.393	.292
SBS - 19	3.22	1.46	.439	.349	.303
SBS - 20	3.52	1.51	.559	.498	.438

LAMBDA = 5.397

RTT = 0.849

Najveće aritmetičke sredine, iznad 4, imaju čestice SBS-8 ("Volim gledati dobre borbe različitih boričkih sportova") i SBS-13 ("Lijepo je vidjeti dobro izveden udarac nogom"). Očito, ispitanici su skloniji pasivnom promatranju boričkih sportova, nego li aktivnom sudjelovanju u njima.

Standardne devijacije čestica dosta su ujednačene. Odskače čestica SBS-12 ("Sanjam o tome da postanem 'netko' u boričkom sportu"), gdje je varijabilitet nešto veći.

Korelacije čestica s prvim predmetom mjerenja, kao i s ukupnim rezultatom u skali, pokazuju da sve čestice pripadaju istom prostoru. Nije se dogodilo da čestica izabrana za mjerenje stava kod odraslih u djece mjeri nešto drugo. Najniže, no svejedno zadovoljavajuće korelacije ima čestica SBS-15 ("Kad ne bi bilo boričkih sportova, civilizacija ne bi bila potpuna"). Veći broj čestica ima vidljive vrijednosti, najveće čestica SBS-9 ("Iz Olimpijade bi trebalo izbaciti boričke sportove, a ne uvrštavati nove"). Ovaj se iskaz stava koji put čuje i od visokih sportskih dužnosnika. Po svemu sudeći, čestica je prikladna za provokaciju iskaza stava na različitim segmentima populacije.

Multiple korelacije čestica s preostalima pokazuju da nema redundantne čestice; najveći kvadrat multiple korelacije iznosi 0.52. Ponovno se potvrđuje da pripadaju istom prostoru. Pouzdanost ukupnog rezultata skale, koji iznosi 0.849, također zadovoljava, te se skala može preporučiti za upotrebu u znanstvenim i primijenjenim istraživanjima.

U tablici 2 nalaze se deskriptivni parametri za ukupan rezultat na skali, definiran kao neponderirana suma odgovora, kodiranih bodovima 1 - 5.

Tablica 2: Aritmetička sredina (AS), standardna devijacija (SD)

AS = 70.75	SD = 15.11
-------------------	-------------------

Aritmetička sredina pomaknuta je prema pozitivnim vrijednostima. Kako je raspon 20 - 100 bodova, uz standardnu devijaciju od 15 bodova, skala je dovoljno osjetljiva i u pozitivnom, a ne samo u negativnom smjeru.

Zaključak

Provjera metrijskih karakteristika skale SBS stava prema boričkim sportovima na uzorku dječaka, učenika od petoga do osmog razreda osnovne škole, pokazala je da se skala može primjenjivati i na ovoj populaciji. Po svojim metrijskim karakteristikama skala je pogodna i za longitudinalna i transverzalna istraživanja razvoja stava, pa se ista skala preporuča za istraživanja na ispitanicima u dobi od 11 godina nadalje.

Literatura

1. Bosnar, K., H. Sertić i F. Prot (1996). Konstrukcija skale za procjenu stava o boričkim sportovima. Zbornik radova 5. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture Republike Hrvatske, Rovinj, 73-75.
2. Prot, F. K. Bosnar i H. Sertić (1998) Procjena stava prema boričkim sportovima. Zbornik radova 7. Ljetne škole pedagoga fizičke kulture, Rovinj, 128-130.

METRIC CHARACTERISTICS OF THE ATTITUDE INVENTORY ON COMBATIVE SPORTS IN BOYS ATTENDING HIGHER FORMS OF THE PRIMARY SCHOOL

Abstract

The metric characteristics of the attitude inventory on combative sports SBS1 were determined (Bosnar, Sertić and Prot, 1996) on the sample of boys, pupils attending higher forms of the primary school. Preliminary analyses of differences between the fifth and the sixth, and the seventh and the eighth form of the primary school showed no statistical significance, so that the analysis of metric characteristics was carried out on the entire sample. The characteristics of the units and the reliability of the final result $r=.848$ showed that it is permitted to use the same instrument in children and in adolescents, as well as in adults. Such an instrument enables simple longitudinal research of the development of attitude towards combative sports on the one hand, and a simple comparison of generations on the other.